

CÔNG TÁC DÂN SỐ - KHHGD

10 năm nhiều thành tựu

Nhìn lại 10 năm thành lập và phát triển Chi cục Dân số - KHHGD, đội ngũ cán bộ làm công tác dân số tự hào bởi đã luôn đoàn kết, thi đua hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ được giao, góp phần tích cực nâng cao chất lượng dân số và công tác chăm sóc sức khỏe nhân dân.

Nhiều tập thể, cá nhân được tặng bằng khen của UBND tỉnh vì có thành tích xuất sắc trong công tác dân số - KHHGD.

Ngày 27/6/2008, UBND tỉnh ban hành Quyết định số 1714/QĐ-UBND về việc thành lập Chi cục Dân số - KHHGD (tiền thân là Ủy ban Dân số, Gia đình và Trẻ em) trực thuộc Sở Y tế. Từ đây, công tác dân số - KHHGD chuyển sang một chặng đường mới, vừa tiếp tục thực hiện mục tiêu giảm sinh vừa từng bước chuyển hướng sang mục tiêu nâng cao chất lượng dân số, gắn liền với công tác y tế, chăm sóc sức khỏe nhân dân.

Ngày đầu thành lập, bên cạnh thuận lợi khi dân số là ngành xã hội nhưng lại gắn liền với chuyên môn y tế; sự gắn kết giữa dân số, y tế thuận lợi hơn trong cả công tác tham mưu, phối hợp với các địa phương, các ngành, đoàn thể và trong triển khai nhiệm vụ. Đặc biệt, thuận lợi và thuyết phục hơn trong công tác tuyên truyền, vận động người dân triển khai thực hiện các chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước về công tác dân số - KHHGD. Song đội ngũ cán bộ làm công tác dân số trước đây không khỏi có những dao động, băn khoăn, đặc biệt là đội ngũ cán bộ chuyên trách dân số ở xã, phường, thị trấn. Không ít người, trong đó có cả cán bộ, đảng viên cho rằng công tác dân số không còn quan trọng như giai đoạn trước đây nữa. Nguy cơ tăng tỷ lệ sinh, tỷ lệ sinh con thứ ba và tỷ lệ chênh lệch giới tính ngày càng cao... Trước những khó khăn, thách thức, Chi cục Dân số - KHHGD đã nhanh chóng củng cố tổ

Trung tâm sàng lọc trước sinh, sơ sinh, Bệnh viện Phụ sản An Đức tổ chức sàng lọc bệnh tật cho nhiều trẻ em.

chức, có máy từ tính đến cơ sở; chủ động tham mưu Tỉnh ủy, HĐND, UBND tỉnh ban hành nhiều văn bản quan trọng nhằm tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo toàn diện của cấp ủy, chính quyền về công tác dân số - KHHGD.

Với mục tiêu dân số ổn định, xã hội phồn vinh, gia đình hạnh phúc, đội ngũ những người làm công tác dân số tiếp tục kiên trì thực hiện phương châm “đi từng ngõ, gõ từng nhà, rà từng đối tượng”, sâu sát tuyên truyền, vận động cán bộ, nhân dân thực hiện tốt công tác dân số - KHHGD. Các phong trào thi đua thực hiện chính sách dân số tiếp tục được phát động sâu rộng như: phong trào thôn, tổ dân phố, khu dân cư, xóm họ đạo không có người sinh con thứ ba trở lên; làng văn hóa, khu dân cư tiên tiến thực

hiện tốt chính sách dân số - KHHGD... Chính nhờ sự tận tâm, nhiệt huyết của đội ngũ cộng tác viên dân số, y tế ở khắp các thôn làng đã làm thay đổi nhận thức của người dân, công tác dân số - KHHGD giải đoạn này đạt nhiều kết quả rõ rệt. Nếu như năm 2008, tỷ suất sinh thô là 13,73‰ thì năm 2017 là 13,33‰. Số con trung bình của một phụ nữ trong độ tuổi sinh đẻ từ 2,1 con/bà mẹ giảm còn 1,99 con/bà mẹ. Tỷ suất chết trẻ sơ sinh năm 2008 là 10,6‰, năm 2017 là 3,3‰. Tỷ số giới tính khi sinh năm 2008 là 114 bé trai/100 bé gái, năm 2017 là 111,1 bé trai/100 bé gái. Tỷ lệ suy dinh dưỡng trẻ dưới 5 tuổi năm 2008 là 19,8%, năm 2017 giảm còn 11%. Năm 2018 là năm thứ 18 Thái Bình duy trì mức sinh thay thế. Quy mô gia đình hai con được đa số

các cặp vợ chồng chấp nhận. Chất lượng dân số từng bước được cải thiện. Tuổi thọ trung bình của người dân đạt 75 tuổi, tăng hơn bình quân chung của cả nước...

Mặc dù vậy, công tác dân số cũng đang đứng trước những khó khăn, thách thức mới như: tốc độ già hóa dân số nhanh; tình trạng mất cân bằng giới tính khi sinh luôn ở mức cao và khó kiểm soát; tỷ lệ xét nghiệm chẩn đoán sàng lọc trước sinh và sau sinh còn thấp; tình trạng vị thành niên, thanh niên quan hệ tình dục sớm, mang thai ngoài ý muốn ngày càng tăng, ảnh hưởng đến chất lượng nòi giống. Trước thách thức của việc vừa phải giữ vững mức sinh thay thế vừa phải chuyển trọng tâm sang mục tiêu nâng cao chất lượng dân số, chỉ trong 2 năm, từ năm 2016 đến năm 2018, Chi cục Dân số - KHHGD đã tham mưu UBND tỉnh ban hành một số quyết định phê duyệt các đề án nâng cao chất lượng dân số như: đề án kiểm soát mất cân bằng giới tính khi sinh giai đoạn 2017 - 2025; đề án tăng cường tư vấn và cung cấp dịch vụ dân số - KHHGD cho vị thành niên/ thanh niên giai đoạn 2017 - 2020; đề án xã hội hóa cung cấp phương tiện tránh thai, dịch vụ KHHGD, sức khỏe sinh sản tại khu vực thành thị và nông thôn tỉnh Thái Bình, giai đoạn 2015 - 2020; đề án sàng lọc trước sinh và sơ sinh giai đoạn 2011 - 2015; đề án kiểm soát dân số vùng biển, ven biển giai đoạn 2009 - 2020. Các đề án được triển khai đã từng bước thay đổi nhận thức của các cấp chính quyền và người dân về thực hiện mục tiêu nâng cao chất lượng dân số.

Với nỗ lực của đội ngũ cán bộ làm công tác dân số, sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo, ủng hộ, phối hợp của các cấp ủy đảng, chính quyền, các ngành, đoàn thể, 10 năm qua, Chi cục Dân số - KHHGD đã đạt nhiều thành tựu đáng ghi nhận, đóng góp tích cực vào sự phát triển kinh tế - xã hội, xóa đói giảm nghèo, từng bước nâng cao chất lượng cuộc sống nhân dân. Trong 10 năm, có 13 lượt xã, phường, thị trấn không có người sinh con thứ ba trở lên; từ năm 2015 đến năm 2017 có 161 thôn làng 5 năm liên không có người sinh con thứ ba trở lên được UBND tỉnh khen thưởng. Chi cục Dân số - KHHGD vinh dự được đón nhận nhiều phần thưởng cao quý: Huân chương Lao động hạng Nhất, bằng khen của Thủ tướng Chính phủ, cờ thi đua của Bộ Y tế, của Tỉnh ủy, HĐND, UBND tỉnh. Ngoài ra còn có bằng khen tập thể đạt danh hiệu tập thể lao động xuất sắc; 4 cá nhân được Thủ tướng Chính phủ tặng bằng khen, 1 cá nhân đạt danh hiệu chiến sĩ thi đua toàn quốc; gần 5.000 cá nhân tiêu biểu có nhiều đóng góp cho sự nghiệp dân số - KHHGD qua các thời kỳ được tặng kỷ niệm chương vì sự nghiệp dân số Việt Nam.

HÀ DUNG

CÔNG ĐOÀN NGÀNH Y TẾ

Thực hiện công tác dân số trong tình hình mới

Công đoàn ngành Y tế Thái Bình tổ chức tọa đàm về công tác dân số.

Công đoàn ngành Y tế Thái Bình hiện có 43 công đoàn cơ sở với 5.479 đoàn viên. Theo ông Lương Đức Sơn, Chủ tịch Công đoàn ngành, công tác dân số - KHHGD hiện đang phải đối diện với một số khó khăn, thách thức: tỷ lệ sinh con thứ ba trở lên còn cao và có chiều hướng gia tăng trong những năm gần đây, đặc biệt có nhiều đối tượng sinh con thứ ba là cán bộ, đảng viên; quy mô dân số của tỉnh hiện lớn thứ 6 cả nước; tỷ lệ người cao tuổi chiếm 16% dân số, cao hơn bình quân chung cả nước; cơ cấu dân số trên địa bàn tỉnh đang chuyển dần từ cơ cấu dân số trẻ sang cơ cấu dân số già, tạo ra thách thức trong công tác chăm sóc người cao tuổi và nâng cao mức sống người dân. Trong khi đó, việc chăm sóc người cao tuổi chưa đáp ứng được yêu cầu, nhất là những người cao tuổi có đơn, khuyết tật, không nơi nương tựa; tình trạng mất cân bằng giới tính khi sinh diễn biến phức tạp; tình trạng vị thành niên, thanh niên quan hệ tình dục sớm, mang thai ngoài ý muốn ngày càng tăng; tỷ lệ xét nghiệm chẩn đoán sàng lọc trước sinh và sơ sinh còn thấp... Nghị quyết số 21-NQ/TW hội nghị lần thứ sáu Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa XII) về công tác dân số trong tình hình mới với nhiều điểm mới, có vai trò quan trọng, tác động đến hoạt động công tác dân số trên địa bàn và đồng đạo các quy định pháp luật về công tác dân số, tham gia nghiên cứu, xây dựng, sửa đổi, bổ sung chính sách, pháp luật về công tác dân số. Tích cực tham gia kiểm tra, giám sát việc thực hiện chính sách dân số và chăm lo,

nhằm phát huy vai trò, trách nhiệm của Công đoàn ngành và các công đoàn cơ sở trong phối hợp triển khai thực hiện nghiêm túc Nghị quyết. Đặc biệt là việc cần phải tập trung thực hiện có hiệu quả các nhiệm vụ, giải pháp đổi mới nội dung tuyên truyền, giáo dục, vận động công nhân viên chức lao động thực hiện tốt các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về công tác dân số trong tình hình mới. Bên cạnh đó, việc triển khai thực hiện Nghị quyết còn nhằm nâng cao nhận thức về công tác dân số cho công nhân viên chức lao động ngành Y tế, vận động gia đình công nhân viên chức lao động ngành Y tế thực hiện tốt chính sách dân số - KHHGD, góp phần duy trì ổn định, vững chắc mức sinh thay thế, giảm thiểu mất cân bằng giới tính khi sinh. Từ đó góp phần khắc phục những hạn chế, tồn tại trong công tác dân số, nâng cao chất lượng dân số, góp phần phân bổ dân cư hợp lý.

Để thực hiện hiệu quả kế hoạch đề ra, Công đoàn ngành Y tế đã triển khai đồng bộ nhiều giải pháp như tăng cường tuyên truyền, vận động về công tác dân số, trong đó chú trọng hướng dẫn công đoàn cơ sở đổi mới và thực hiện đa dạng hình thức tuyên truyền, vận động, bảo đảm chất lượng, hiệu quả. Phối hợp với chính quyền cơ sở tổ chức thực hiện nghiêm túc các quy định pháp luật về công tác dân số, tham gia nghiên cứu, xây dựng, sửa đổi, bổ sung chính sách, pháp luật về công tác dân số. Tích cực tham gia kiểm tra, giám sát việc thực hiện chính sách dân số và chăm lo,

bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp, chính đáng cho công nhân viên chức lao động. Tăng cường nguồn lực, nâng cao năng lực cho đội ngũ cán bộ công đoàn và phối hợp với các cơ quan liên quan thực hiện hiệu quả công tác dân số, tích cực tham gia với chính quyền cơ sở tổ chức các đợt cao điểm về công tác dân số gắn với các sự kiện.

Hưởng ứng tháng hành động quốc gia về dân số và ngày Dân số Việt Nam 26/12, Công đoàn ngành Y tế đã triển khai nhiều hoạt động tuyên truyền, vận động về thực hiện công tác dân số tới các công đoàn cơ sở và đoàn viên toàn ngành như: phối hợp tích cực với các cơ quan báo chí của tỉnh tuyên truyền về công tác dân số; tăng cường tuyên truyền trên trang thông tin điện tử của cơ quan, đơn vị; niêm yết tại trụ sở, bảng tin; tổ chức các hội thảo, tọa đàm, diễn đàn chuyên đề; biên soạn in ấn tài liệu. Công đoàn ngành Y tế cũng triển khai tới các công đoàn cơ sở tích cực tư vấn, vận động sâu sát đến từng gia đình đoàn viên thực hiện tốt chính sách dân số với các nội dung như: mỗi cặp vợ chồng nên sinh 2 con, không sinh con thứ ba trở lên; không lựa chọn, chẩn đoán, xác định giới tính thai nhi, không loại bỏ thai nhi vì lý do giới tính. Riêng Ban Chấp hành Công đoàn ngành Y tế vừa qua đã phối hợp với Sở Y tế, Đài PTTH Thái Bình tổ chức tọa đàm về công tác dân số trong tình hình mới, thu hút đông đảo cán bộ, đoàn viên tham gia, bước đầu nâng cao ý thức trách nhiệm của đoàn viên trong triển khai thực hiện Nghị quyết số 21.

ĐỨC ANH

Tại phòng tư vấn CSSKSS vị thành niên và thanh niên trẻ tại Trung tâm Chăm sóc sức khỏe sinh sản, nhiều em đến nhờ cán bộ y tế tư vấn song hầu hết là những “trường hợp đã rồi”. Nghĩa là đa số các em đã có quan hệ tình dục không an toàn và mang thai ngoài ý muốn nên mới lo sợ, đến nhờ bác sĩ tư vấn, “giải quyết hậu quả”. Chị Nguyễn Thị Phương, Phó Trưởng khoa CSSKSS vị thành niên, Trung tâm Chăm sóc sức khỏe sinh sản cho biết: Trong quá trình tiếp xúc với các cháu lứa tuổi vị thành niên đến tư vấn, có những cháu chưa biết gì về biện pháp tránh thai, có cháu chưa hiểu tại sao mình lại có thai. Ngoài ra, nhiều cháu đến tư vấn bởi có những vấn đề căng thẳng do thay đổi về tâm sinh lý, sự xuất hiện của kinh nguyệt mà không biết đó là kinh nguyệt... Nguyên nhân dẫn đến việc phải “giải quyết hậu quả” hoặc bản khoăn, lo lắng của các em chủ yếu do thiếu kiến thức về CSSKSS. Thực tế, ở nhiều gia đình, người thân thiết, gần gũi với các em chính là các bậc phụ huynh song nhiều phụ huynh còn khá dè dặt trong việc trao đổi với con em mình về CSSKSS, ít hướng dẫn, chỉ bảo bởi cho đó là vấn đề tế nhị. Trong khi đó, chương trình giáo

Chăm sóc sức khỏe vị thành niên vì tương lai giống nòi

Những năm gần đây, công tác chăm sóc sức khỏe vị thành niên, thanh niên được các cấp, các ngành chú trọng triển khai với nhiều hình thức. Đặc biệt, việc giáo dục, tuyên truyền về chăm sóc sức khỏe sinh sản (CSSKSS) có sự cải thiện đáng kể so với trước. Tuy nhiên, hiểu biết về CSSKSS lứa tuổi vị thành niên vẫn còn nhiều hạn chế, cần được quan tâm khắc phục.

dục phổ thông tuy đã có các buổi ngoại khóa về giáo dục giới tính và CSSKSS song do số tiết học còn ít, việc giáo dục giới tính đôi khi còn gượng gạo đôi khi còn thiếu hiểu biết về giới và CSSKSS của các em chưa thực sự thấu đáo, rõ ràng.

Những năm qua, Trung tâm Chăm sóc sức khỏe sinh sản, Hội KHHGD tỉnh, Chi cục Dân số - KHHGD là những đơn vị tích cực triển khai các hoạt động truyền thông, tư vấn cho vị thành niên và thanh niên trẻ tại các trường học trong tỉnh. Nội dung truyền thông tập trung trang bị cho các em những kiến thức cơ bản về tâm sinh lý tuổi dậy thì, tình

bạn, tình yêu khác giới; các biện pháp tránh thai an toàn, tránh mang thai ngoài ý muốn; nhận biết và phòng tránh các hành vi xâm hại tình dục trẻ em; phòng bệnh lây truyền qua đường sinh sản. Bà Trần Thu Hà, cán bộ truyền thông, Chi cục Dân số - KHHGD chia sẻ: Việc dạy thì sớm, quan hệ tình dục sớm ở lứa tuổi vị thành niên diễn ra ngày càng nhiều, chúng tôi quan điểm “về đường cho hươu chạy đúng đường” là quan trọng hơn cả. Vì vậy, đối tượng truyền thông được chú trọng ngay từ khi các cháu ở độ tuổi mầm non, tiểu học. Thực tế cho thấy, các cháu bị xâm hại tình dục ngày càng ở độ tuổi

nhỏ hơn bởi các cháu chưa có kiến thức để nhận biết các dấu hiệu bị xâm hại tình dục ngay từ sớm... Qua các buổi trao đổi, đối thoại, chúng tôi nhận thấy kiến thức về SKSS của các em còn rất hạn chế, đòi hỏi công tác truyền thông cần phải được quan tâm nhiều hơn, ngay từ trong gia đình, nhà trường và xã hội, giúp trang bị kiến thức, xây dựng cho các em lối sống lành mạnh, khoa học.

Tại một buổi ngoại khóa truyền thông CSSKSS lứa tuổi vị thành niên cho học sinh Trường THCS Vũ Bình (Kiến Xương), em Bùi Đức Kiệt cho biết: Từ trước tới giờ em chưa được nghe tuyên truyền gì về

Phát tờ rơi tuyên truyền công tác dân số tại xã Thụy Bình (Thái Thụy).

CSSKSS. Sau khi được cán bộ dân số truyền thông, phổ biến kiến thức, em đã hiểu hơn về SKSS vị thành niên, về giới tính, về tình dục nam, nữ. Theo em, tuổi học sinh chỉ nên có mối quan hệ tình bạn trong sáng giúp nhau cùng tiến bộ trong học tập, chưa nên yêu và quan hệ tình dục sớm để tránh những hậu quả đáng tiếc xảy ra. Em Lê Sa Chi cũng cho biết: Trước đây, hiểu biết về SKSS và CSSKSS của em và các bạn rất ít. Sau buổi truyền

thông, chúng em đã biết thêm được nhiều điều bổ ích như biết được những kiến thức về bộ phận sinh dục, biết cách chăm sóc để tránh các bệnh liên quan. Đặc biệt, biết được cách nhận biết hành vi, phòng tránh bị xâm hại tình dục; hiểu được không nên quan hệ tình dục sớm và hiểu cách quan hệ tình dục an toàn, tránh mang thai ngoài ý muốn. Em thấy những buổi ngoại khóa như thế này rất quan trọng và thiết thực. Em mong sẽ có thêm nhiều

buổi học tương tự để giúp trang bị kiến thức, hành trang, giúp chúng em tự tin bước vào đời.

Theo bà Đoàn Thanh Hằng, Phó Chi cục trưởng Chi cục Dân số - KHHGD: Công tác CSSKSS vị thành niên trong giai đoạn hiện nay giữ vai trò quan trọng. Vì vậy, chủ đề của tháng hành động quốc gia về dân số và ngày dân số Việt Nam năm nay là “Chăm sóc sức khỏe sinh sản vị thành niên, thanh niên vì tương lai giống nòi”. Các nội dung tập trung ưu tiên tuyên truyền sâu rộng chính là vấn đề SKSS vị thành niên, thanh niên; phòng tránh các bệnh lây truyền qua đường tình dục; tình dục an toàn; phòng tránh mang thai ngoài ý muốn và tác hại của phá thai không an toàn; tư vấn lợi ích khám sức khỏe trước hôn nhân; tầm soát, chẩn đoán sớm và điều trị bệnh tật trước sinh và sơ sinh... Vì vậy, chúng tôi mong muốn bên cạnh nỗ lực của ngành dân số - y tế, các cơ quan chức năng, nhà trường, đoàn thanh niên, các tổ chức chính trị - xã hội sẽ phối hợp tích cực đẩy mạnh tuyên truyền công tác CSSKSS. Hy vọng, khi các hoạt động CSSKSS vị thành niên, thanh niên được chú trọng sẽ góp phần tích cực nâng cao chất lượng dân số, bảo đảm tương lai giống nòi.

HÀ ANH